

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XLV. Romana prætensa devolutionis somus. Impositio census, an sit species prohibitiæ alienationis, ita ut per eam inducatur caducitas; Et quid de alienatione ex ausa dotis, An eundem caducitatis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

des. 102. & habetur latius deductum in *Auximana doium sub tit. de dote seu fideicommissis*, ubi firmatur successorem primogenituræ seu feudii vel similis rei, quamvis jure proprio, cui prædecessor præventivam restitutionem seu refutationem se erat ex f. u. sibus perceptis durante vita seu jure refutantis, teneri dotare istius filias; & ad alia onera tanquam possessor interim jure alieno non suo; Et sic punctus non est in natura, seu qualitate concessionis, sed est in incapacitate ipsius rei, quæ ex lege acquisitionis est incapax recipiendi hypothecam, vel aliud onus reale sine præscripta solemnitate, ut habetur in *dicitæ Romana concursus creditorum, disc. 85* ac etiam in materia officiorum, quamvis essent talia, quod ipsa vel eorum pretium essent hereditaria, sub tit. de Regal. ad materiam officiorum & locorum Montium; Et habemus tanquam absolutum in feudis, præsertim in Regno Neapolitano, ubi habent admixtam qualitatem ultimi morientis, & tamen id nullius est operationis, quoniam ut dictum est, punctus consistit in ipsius rei incapacitate, ut non sit apta recipere hypothecam vel aliud jus sine assensu.

R O M A N A
P R Æ T E N S Æ
D E V O L U T I O N I S D O M U S
P R O
H O R A T I O M A Z Z U C C H E L L O
C U M
R E C T O R E
E C C L E S I Æ P A R O C H I A L I S
S A N C T I N .

*Casus disputatus coram A.C. Sopiatis
per concordiam.*

Impositio census, an sit, species prohibitiæ alienationis, ita ut per eam inducatur caducitas! Et quid de alienatione ex causa dotis, An eundem caducitatis effectum operetur.

S Y M M A R I U M.

- 1 **C**asus controversia.
- 2 Sub prohibitione alienationis emphyteuticæ an veniat impositio census.
- 3 An census veniat sub prohibita alienatione bonorum Ecclesiæ.
- 4 Ubi etiam veniret, quomodo evitatur caducitas.
- 5 De differentia inter emphyteusim Ecclesiasticam & privatam ad evitandam caducitatem.
- 6 Ignorantia excusat à caducitate.
- 7 Bona emphyteuticæ an possint dari in dotem.
- 8 Status Urbis disponens bona emphyteuticæ a posse dari in dotem, an capiat bona Ecclesiastica.

D I S C U R S U S XLV.

Sque ab anno 1730. concessa fuit domus controversa in perpetuum pro hæredibus quibuscumque sub prohibitione tamen alienationis irrequisito Ecclesiæ dominæ directæ Rectore, sub pœna ca-

ducitatis in casu contraventionis, undè cum dictæ domus posseditrix plures census super eadem domo abfque dicti Rectoris licentia imposuisset, necnon pro maritanda nepte ex filia, omnia ejus bona in dotem constituisset, præsertim verò istam domum ad speciem reducendo, Hinc præterire cœpit Rector, ob hujusmodi alienationes, vel de jure, vel ratione pacti, factum esse locum devolutioni, cujus judicio intentato contra Mazzucchellum ejusdem domus ex judiciali subhastatione possessorem non controvertentem solvere laudemium pro ejus nova acquisitione, atque Ecclesiam in dominam recognoscere.

Pro isto scribens, improbabilem maleque fundatam, etiam cum sensu veritatis, dicebam auctoritatem præsentem; Quatenus enim pertinet ad alienationis speciem deductam ex impositione census, attenda sola juris dispositione, secluso pacto, certum est, quod si contractus esset emphyteuticus, sive locatiofisi, sub prohibitione alienationis resultante à dispositione juris, non venit impositio census, ut potè non importans translationem domini vel juris realis, sed simplicem hypothecam, ut tanquam absolutum firmatur apud Seraph. des. 794. nu. 18. & 819 ac verius de jure probant in his terminis Clarus §. emphyteuticus quæst. 21. Tiraguell. de retrac. signag. §. 1. glof. 7. nu. 43. Mantis. de sacr. lib. 11. tit. 4. nu. 24. Fulgin. de emphyt. tit. de alien. quæst. 1. nu. 103. & sequen. apud quos ceteri habentur.

Licet enim in materia prohibitiæ alienationis bonorum Ecclesiæ juxta terminos *extravag. ambitiosa*, ex recepta Doctorum interpretatione, impositio etiam census veniat utpotè inductiva cujusdam specialis hypothecæ inducentis quamdam speciem servitutis, seu oneris; Nihilominus cum D.D. id firmaverint in dictis terminis, utpotè magis rigorosis ob Ecclesiæ favorem, ac majorem juris resistantiam, E conversò autem, receptum non sit in his terminis emphyteuticis, quamvis ageretur de emphyteusi Ecclesiastica, cum utile domitium utpotè in privata manu existens non dicatur Ecclesiasticum, neque cadat sub terminis dictæ *extravagantis*, ut ex *Mantis. Redon. & aliu Fulgin. loco citato nu. 101.* idcirco admittenda non est onerum & prohibitionum odiosa extensio.

Quod clarius in præfenti procedere dicebam, dum agebatur, non ad effectum annullationis actus, sed ad effectum pœnalis caducitatis, pro qua inducenda strictius proceditur; Siquidem in eisdem magis rigorosis terminis *extravag. ambitiosa*, per quam nedum inducitur nullitas actus, sed pœnæ alienantibus infliguntur, licet sub nomine alienationis veniat etiam impositio census, attamen id rectè procedit ad effectum nullitatis actus, non autem ad effectum pœnarum, ad quem *extravagans prædicta* intelligenda est de vera & propria alienatione, non autem de hac remota & impropria.

Quia tamen in hac facti specie concurrebat expressa prohibitio hominis, intrabat aliqua difficultas ex auctoritatibus collectis per *Fulgin. dicto tit. de alien. quæst. 1. n. 112.* firmantibus cum hac distinctione prohibitionem impositionis census, quoties expressa prohibitio accedit; Verùm observabam in hoc æquivocari, quoniam auctoritates per ipsum deductæ percutiunt casum, in quo prohibitio esset, nedum de alienatione simpliciter, sed etiam de obligatione, sive ubi alienatio latissimo vocabulo sumpta esset, ut constat ex deductis per eundem *Fulgin. loco proxime citato*, quod in proposito dici non poterat, cum prohibitio per verba præcisa concepta esset,

set, quod non possent domum vendere, alienare, aut in alium transferre, undè cum verbum alienare positum esset in medio inter venditionem & translationem in alium, intelligendum est de simili specie alienationis veræ & formalis, per quam res de uno in alium transferatur, ut per *Gratian. discept. 594. n. 7. ex Alex. cons. 155. n. 1. & seq. l. 2. Rot. dec. 8. n. 3. & 4. par. 3. recent.* ubi quod si verbum alienare positum est inter venditionem & alium actum inter vivos in prohibitis & odiosis intelligendum est de consimilibus alienationibus per actus inter vivos, secus autem in permissis & favorabilibus & de quo non semel *sub tit. de fideicommissis præsertim in Parmen. fideicommissi de censuris.*

Secundò quia stante pacto de retro vendendo adjecto in impositione census, cui illud est ex *Bulla Pii hodie connaturale*, & multò magis, stante ejusdem pacti exercitio re integra, & antequam caducas acceptaretur, quæcumque pœna cessat, ut per *Qualiter Seraph. de devolutione. 79. n. 11. & clarior. dec. 819. nu. 3. cum seqq.* ubi evacuatur difficultas in præcedenti excitata, dictæque decisiones reputantur in materia magistralis, atque earum veritas admittitur in *Romana devolutionis pro Monasterio S. Agathe. disc. 40.*

Tertiò quia, quicquid sit de emphyteusi privata, in qua rigorosius juxta civilitarum opinionem proceditur, in illa tamen Ecclesiæ, quæ æquitatem servare tenetur, ubi ejus jura per talem actum effectum non est deterius, de facili inræt pœnæ excusatio, *Seraph. de dev. 79. n. 11. & Fulgin. dicta. quest. 1. n. 117.* Et quare demum, quia cum ageretur de antiqua concessione anporuit, & ultra, ad effectum pœnæ opus esse ex parte agentis doceri in alienante seu imponente censum, & scientia hujusmodi prohibitionis, nam alias ignorantia, cum ex tanta temporis antiquitate, absque dubio sit probabilis, & justa, excusata à pœna, secus ubi est omnino inverisimilis & affectata, ut apud *Seraph. dicta. de. 79. n. 12.*

Neque scientia per actorem deducta ex solutione canonum attendenda erat, quia ex hujusmodi actu, vel etiam ex aliis resultantibus petitionibus consensus, seu recognitionibus in dominum induci quidè potuit in possessore scientia dicitur dominii Ecclesiæ, quodq; domus esset emphyteutica, non inde tamè inferri posse dicebam ad scientiam antiquæ investituræ & dictæ prohibitionis in ea cõsentia, cujus certa, specifica, & individua scientia requiritur, cum in pœnabilibus & ad effectum gravis præjudicii scientia præsumpta non sufficiat, quoties præsertim allegata ignorantia est probabilis ex copiosè deductis per *Aden. ad dec. 542. par. 4. rec. tom. 3. ex n. 92. ad finem.*

Quoverò ad aliam alienationis speciem resultantem ex assignatione domus in dotem, dicebam quoque minus subsistentem esse prætensionem, Tum quia etiam in casu quo adest prohibitio, adhuc constitutio dotis, ubi res datur inæstimata in subsidium, & aliis bonis deficientibus licita reparatur, ex deductis per *Mantio. de tacit. lib. 22. tit. 28. n. 39. Fulgin. d. tit. de alien. q. 13. n. 261. & seq. & admittitur in Romana vinea 27. Aprilis 1646. & 7. Junii 1647. coram Corrado quatum secunda est dec. 73. par. 10. rec. & in Romana domus 20. Maij 1647. coram Pentingerio impress. post Sala. in labyrinth. dec. 33. & dec. 55. dicta p. 10.*

Tum etiam ex triplici circumstantia, Prima nempe quia non agebatur de dote data personæ extraneæ sed nepri ex filia, quæ erat posseditricis legitima, succeditrix, undè potius dici potest species rotationis, quæ tanquam præventiva successio etiam in feudis aliisque strictius alienari prohibitis est

permissa, ut habetur *sub tit. de feudis in Romana sen Rossanen. disc. 21. & in alia Romana pecuniaria eod. tit. disc. 76.* Et altera, quia non data fuit ipsa sola domus, sed universitas omnium bonorum, sub qua accessorie, & tanquam ejusdem Universitatis pars seu membrum dicta domus veniebat, quo casu prohibitio cessat, ut habetur in proposito alienationis feudorum seu bonorum jurisdictionalium sub cessione hereditatis vel successione in *Tiburina alienationis castrorum dicto tit. de feudis disc. 68.*

Et habemus in materia iurispatronatus, quod absque simonia labe vendi non potest, quinimò neque sine Ordinarii consensu donari, & nihilominus venit sub contractu venditionis castri, vel alterius universitatis bonorum, etiam si expressa fieret mentio, quoties hæc non est principalis, & ut principaliter illa in contractum pretio mediante deducatur, sed accessorie, seu demonstrative, & gratia declarationis ejus, quod jam sub universitate inest, & venit, ut in sede hujus materiæ sæpius est deductum.

Et tertia demum, stante statuto Urbis per quod expressè disponitur bona emphyteutica dari posse in dotem; Quamvis enim replicaretur *Rotam in dicta Romana domus coram Pentingerio dec. 55. par. 10. rec. aliàs 33. post Salgad.* firmasse hujusmodi statutum utpotè laicale non comprehendere bona de directo dominio Ecclesiarum, recedendo à motivatis in *alleg. Romana vinea coram Corrado dec. 73. e. ad. par. 10.* Dicebam tamen, quod quicquid sit de hujusmodi opinione, in qua residet Rota moderna, quod statuta Urbis non ligent Ecclesias vel personas Ecclesiasticas, cum negari non possit esse articulum juris satis controversum, ut præsertim habetur in *Romana pecuniaria de Sancta Cruce sub tit. de dote disc. 22.* idcirco id abundare videbatur ad inducendam justam causam excusantem à pœna, pro qua evitanda qualibet causa quamvis levis & opinata sufficit, ut sæpius firmavit Rota, præsertim in his terminis emphyteuticis in *Romana domus 13. Jan. 1662. coram Albergato de qua causa sup. disc. 41. præsertim quia constat etiam ipsam Rotam in hoc variasse & dubit. esse, undè fortitè se decipere potuit simplex mulier hujusmodi subtilitatum ignara, causa verò absque judiciali determinatione per concordiam terminata fuit.*

FLORENTINA DEVOLUTIONIS

PRO

MENSA ARCHIEPISCOPALI,

CUM

P A Z Z I S.

Causa pendet in Rota.

De purgatione moræ æquitatè canonica ob canones non solutos quando intret necne; Et an justa credulitas solutionis canonum per procuratorem vel colonum excuset.